

PARASHAT CHAJEE SARA

Messiaanse Gemeente Beit-Nitzachon

Parashat Chajee Sara

Pnee Ha-Tora - Parels van de Tora

Parashat Shevoea – wekelijkse Schriftlezing

Tora: Bereesjiet/Genesis 23:1 – 25:18

Haftra: Melachiem alef/1 Koningen 1:1-31

Brit Ha-Chadasha: Ha Romie'iem/Romeinen 4,18-22,
Kefa Alef /1 Petrus 3:1-7, Ha Ivriem/Hebreeën 11:11

Bereesjiet 23:1-4 is de hoofdgedachte!

CHAJEE SARA (het leven van Sara): “En Sara leefde honderd zeven en twintig **sjana** (jaar); dit waren de **Shnei Chajee Sara** (de jaren van Sara’s leven). En Sara stierf te Kirjat-Arba, dat is **Chevron** (Hebron), **in Eretz Kna’an**, en Avraham ging naar binnen om over Sara te weklagen en haar te bewenen. Toen stond Avraham op, en ging heen van zijn dode, en sprak tot de **Bnee Chet** (Hethieten): Een **ger** (vreemdeling) en bijwoner ben ik bij u, geeft mij **achoezza** (bezit) van een eigen **kever** (graftombe) bij u, opdat ik mijn dode moge uitdragen en begraven.” -Vertaalt uit de Orthodox Jewish Bible (OJB)

De sod in het verhaal?

De vierde parsja Vajera ligt net achter ons. Chajee Sara is de vijfde parsja in de Tora, telt 105 pesoekiem, verzen en 1402 woorden en is hiermee de 32e na langste parsja.

Korte samenvatting

Sara sterft op de leeftijd van 127 jaar. Avraham rouwt over haar en wil haar begraven in de spelonk Machpela. Maar die is in het bezit van Efron, een Chitiet. Avrahams koopt deze. Daarna draagt Avraham zijn trouwe knecht op een goede vrouw voor Jitschak te zoeken maar geen Kena’anietische. De knecht zweert dat hij uit de familie van Avraham een vrouw zal zoeken, waartoe hij naar Aram Naharajiem reist. Hij heeft grote geschenken meegenomen. Onderweg vraagt de knecht G’d dringend hem een bepaald teken –dat hij zelf vaststelt- te geven wanneer de juiste vrouw opdoemt. De knecht arriveert bij een bron als ook Rivka verschijnt en hem op zijn verzoek te drinken geeft en ook de kamelen drenkt. Dat is precies waar de knecht G’d om gevraagd had! De knecht wordt ontvangen in het ouderlijke huis van Rivka, waar hij zijn verhaal vertelt. Na enige tijd wordt men het erover eens dat Rivka, na ook haar instemming gevraagd te hebben, met de knecht naar Jitschak meegaat. Jitschak en Rivka trouwen. Hij bemint haar en troost zich over de dood van zijn moeder.

Avraham hertrouwt met Ketoera, die zes kinderen krijgt, maar Avraham zendt hen allemaal –met geschenken- weg. Avraham sterft op de leeftijd van 175 jaar. Hij werd door Jisjmaël en Jitschak in de spelonk Machpela begraven.

Leeftijd doet er toe!

Onze Toraparasha begint met op een ongewone manier de leeftijd van Sara te geven toen zij stierf. De letterlijke vertaling luidt als volgt: En Sara leefde honderd zeven en twintig sjana (jaar); dit waren de **Sjnee Chajee Sara** (de jaren van Sara's leven).

Het is fascinerend dat Sara de enige vrouw in de Schrift is waarvan de levensduur wordt gegeven.

De verklaring van **Rasjie (1040-1105)**. Bij alle drie leeftijden staat het Hebreeuwse woordje sjana 'jaar' of 'jaren' bij alle getallen, zowel bij de honderdtallen als de tientallen en de eenheden. Maar Rasjie legt alle drie leeftijden op een andere manier uit.

Bij Sara's levensjaren legt Rasjie uit: "Het woord 'jaar' wordt bij elke tijdseenheid herhaald, omdat elke tijdseenheid apart gedarsjend (uitgelegd) kan worden. Toen ze 100 jaar werd, was ze nog net zo onschuldig was als een vrouw van 20 ten aanzien van zonde (pas na 20 jaar is men volledig verantwoordelijk) en toen ze 20 was, was zij als iemand van 7 in schoonheid". - **Rasjie; Midrasj Rabba**

Andere Hebreeuwse rabbijnen onderwijzen dat de grootheid van Sara kan worden afgelezen van de manier waarop haar leeftijd wordt geschreven. Zij was 100, zij was 20, en zij was 7. De meeste mensen gaan van één levensstadium over tot hetvolgende, het vorige stadium achterlatend. Elk van deze leeftijden had daarbij iets uniek. De 7 jarige had onschuld, de 20 jarige sterkte, en de 100 jarige wijsheid. Sara behield ze alle doorheen haar leven.

Sara, Avraham en Jisjmaëel

In parsja – afdeling – Chajee Sara berekent de Tora de uiteindelijke leeftijden van Sara, Avraham en Jisjmaëel. In het begin van de sidra (23:1) staat er, dat het leven van Sara "honderd jaar en twintig jaar en zeven jaar" was. Aan het einde van de sidra staat: "Dit zijn de dagen van de jaren van het leven van Avraham... honderd jaar en zeventig jaar en vijf jaar" (25:7) en verder: "Dit zijn de jaren van het leven van Jisjmaëel: honderd jaar en dertig jaar en zeven jaar" (25:17).

Avraham avinoe

Bij Avraham zegt Rasjie: "Toen hij honderd was, was hij als zeventig en toen hij zeventig was, was hij als vijf, zonder zonde". In eenvoudige zin betekent dit, dat bij Avraham – in tegenstelling tot Sara, waar men twee vergelijkingen leert uit de jaartellingen – er slechts één gedachte uitgelicht wordt: toen hij honderd was, was hij als zeventig en als vijf, zonder zonde.

Voetnoten:

- **Rasjie**, Hebreeuws acroniem van: **Rabbi Sjloomo Jitschaki** (Troyes, 1040 – aldaar, 1105) was een Franse rabbijn uit de Middeleeuwen, die tot op de dag van vandaag wordt beschouwd als een van de belangwekkendste verklaarders van de Tenach en Talmoed.
- **Midrasj** (Hebreeuws: **מדרש**; "onderzoek" of "uitleg", meervoud midrasjim).
- **Sidra** is een (stukje (afdeling) uit de Tora.
- De Hebreeuwse naam van **Sara** (Hebreeuws: **שָׂרָה**) duidt op een vrouw van hoge rang en wordt vertaald als "prinses" of "edelvrouw".

Jisjmaëel

En dit is de leeftijd van Jisjmaëel: honderd jaar en dertig jaar en zeven jaar, Zei Rabbi Chijja bar Abba hij legt uit: Waarom werden de jaren van Jisjmaëel geteld? Om ze in de jaren van Jacob na te sporen. Uit de jaren van Jisjmaëel leren we dat Jacob veertien jaar in de **jesjiva** (academie) van Ever (Heber) studeerde. Nadat Jakob zijn vader verliet en voordat hij bij Laban aankwam., want toen Jakob zijn vader verliet, stierf Jisjmaëel, zoals gezegd is zie (Gen. 28: 9): " En Esau ging naar Jisjmaëel, enz. ", Zoals wordt beschreven wordt aan het eind van [het hoofdstuk getiteld]" De **Megilla** (rol) wordt gelezen."(**Meg. 16b, 17a**).

Toch gaat hier nog iets belangrijks aan vooraf in het leven Sara dat hier op aarde volledig werd. Om dit te begrijpen moeten wij terug naar de parsja van vorige week genaamd Vajera.

De offerande van Jitschak

Waarom moet de Tora ons zo uitvoerig vertellen over de levens van Avraham, Sara en alle andere Aartsvaders en Aartsmoeders? Deze vraag wordt gesteld door Rabbi Ja'akov Tzvi Mecklenberg (19e eeuw, Duitsland) aan het begin van Genesis 22, waar de episode van de offerande van Jitschak wordt behandeld: "En het was na deze woorden, dat G'd Avraham beproefde". Normaal vertalen we het Hebreeuwse woord 'nissa' als 'beproeven'. Maar **Maimonides** (1135-1204) en Rabbi Mecklenberg vertalen het als volgt: "G'd stelde Avraham als voorbeeld" ('nissa' wordt dan herleid tot het woord 'nes' = teken of vaandel).

De offerande lijkt een gebeurtenis zonder voorgeschiedenis maar dat is zeker niet het geval. Zowel in de Hemel als op aarde ging er veel aan vooraf. Veel vragen zijn nog niet beantwoord. Wat gebeurde daar Boven? Hoe heeft Avraham de offerande aan Sara verteld? Hield niets Avraham tegen? Hoe lukte het de oude Avraham (toen 137) zijn krachtige zoon (toen 37 jaar) te overmeesteren en te binden?

a. Wat gebeurde er in de Hemel? G'd riep Zijn Hemelse raadgevers bij elkaar. De Hemelse officier van justitie, satan, was ook rond G'ds troon geschaard. G'd vroeg satan waar hij vandaan kwam. satan vertelde dat hij de aarde had doorkruist. "Hoe is het met Mijn dienaar Avraham? Hij dient Mij helemaal onbaatzuchtig". satan ontkende dit. Hij vond Avraham niet beter dan de andere mensen. "Hij was opofferingsgezind toen hij nog geen kind had, maar zodra U hem een kind heeft gegeven, maakte hij een grote se'ueda (maaltijd). Voor alle gasten heeft hij veel dieren geslacht. Maar voor U heeft hij geen altaar gebouwd!?" G'd zei dat Avraham hem trouw zou zijn, ook al zou Hij eisen dat hij zijn zoon zou offeren. satan daagde G'd uit: "Geef hem dan opdracht en kijk of hij het doet."- (**Chazal, Boek der oprechten hoofdstuk 22:46-55**)

Waar komen wij dit fenomeen in de schrift meer tegen?

De zonen Gods kwamen:"Op zekere dag nu kwamen de zonen Gods, om zich voor Hasjem te stellen, en onder hen kwam ook de satan. En Hasjem zeide tot de satan: Vanwaar komt jij? En de satan antwoordde Hasjem: Van een zwerftocht over de aarde, die ik doorkruist heb. Toen zeide Hasjem tot de satan: Heb jij ook acht geslagen op mijn knecht Job? Want niemand op aarde is als hij, zó **chassidisch** (vroom) en oprecht, godvrezend en wijkende van het kwaad." - **Job 1:6-8**

Rasjie legt hier uit: Nu is de dag gekomen: de dag die Rosj Hasjana was (bekend als een dag waarop de sjofar geblazen wordt en de Heilige, gezegend zij hij, de tegenpartij heeft geboden, om de verdienste en de schuld van alle schepselen te brengen.) Dit is de betekenis van "van heen en weer gaan over de aarde.")...en de Tegenstander kwam ook onder hen: om het volk te beschuldigen. Dit houdt wel in dat ook satan beperkt is tenzij Hasjem het hem persoonlijk toestaat een oordeel uit te voeren.

b. Wat gebeurde er op aarde? Hieraan voorafgaand was er een discussie geweest tussen Jisjma'eel en Jitschak. Jisjma'eel schepte op dat hij zich de **briet mila** (besnijdenis) had laten welgevalen op zijn dertiende. Ondanks de pijn had hij het niet tegengehouden. Jitschak zei toen tegen Jisjma'eel: "Ook al zou G'd mijn hele lichaam willen hebben, dan nog zou ik bereid zijn dat te geven". Jitschak wilde daarmee benadrukken dat zijn opofferingsgezindheid groter was dan die van Jisjma'eel. - (**Chazal, Boek der oprechten hoofdstuk 22:41-45**)

c. Wat was G'ds opdracht: offeren of opbrengen? Na deze twee discussies gaf G'd opdracht aan Avraham, om zijn zoon Jitschak naar boven te brengen. Hier begint Genesis 22 in onze Tenach. G'd zei niet 'offeren', maar wellicht was bij Avraham toch de indruk gewekt dat hij zijn zoon Jitschak zou offeren. Maar G'd had dit nooit gezegd. G'd had alleen gezegd dat Avraham Jitschak 'naar boven' moest brengen 'als iets dat opstijgt'.

Dit zou net zo goed kunnen duiden op geestelijke groei of spirituele verheffing. Avraham begreep echter, dat hij Jitschak moest slachten. Hij was hier direct toe bereid. Hij maakte zich alleen zorgen over zijn vrouw Sara. Hoe zou zij omgaan met deze G'ddelijke opdracht? Ze was erg verknocht aan haar enige zoon.

Mensenoffers

Het offeren van mensen kwam in zeer vroege tijden voor. Het waren in het bijzonder de Kanaänieten en Phoeniciërs, die vasthielden aan dit gebruik. Uit archeologische opgravingen blijkt dat Kanaänitische kinderen in de leeftijd van 3 tot 12 maanden op een altaar werden verbrand. Wat ook voorkwam is dat zij bij de bouw van een huis in een muur of fundament werden gemetseld, of onder de drempel van een huis werden begraven. In de Tora wordt duidelijk vermeldt over de gewoonte van de Kanaänieten, om hun zonen en dochters als offer voor hun goden te verbranden. (Deut. 12:31).

Deze praktijk van het brengen van kinderoffers wordt in de Tora herhaaldelijk verboden: "Ontwijd de naam van je Hasjem niet door een van je kinderen aan Moloch te offeren. Ik ben de Eeuwige" - (Leviticus 18:21).

Verbod voor de bnee Jisraëel (Israëliet) zowel de ger (vreemdeling): "Zeg tegen de Israëlieten: "Wanneer een Israëliet of een vreemdeling die in Israël woont een van zijn kinderen aan Moloch offert, moet hij ter dood gebracht worden; het volk moet hem stenigen. Ik zelf zal mij tegen zo iemand keren en hem uit de gemeenschap stoten, omdat hij een van zijn kinderen aan Moloch heeft geofferd en daarmee mijn heiligdom heeft verontreinigd en mijn heilige naam heeft ontwijd. Mocht het volk oogluikend toestaan dat zo'n man zijn kinderen aan Moloch offert en hem niet ter dood brengen, dan zal ik mij tegen die man en zijn familie keren. Ik zal hem en allen die zich met hem en met Moloch inlaten, uit de gemeenschap stoten" (Leviticus 20:2-5).

d. Wat gebeurde er tussen Avraham en Sara? Hoe moest hij dit aan Sara vertellen? Avraham besloot om het niet direct aan zijn vrouw te vertellen. Toch wilde hij dat Sara in zou stemmen met het plan. Hij ging naar haar tent, ze praatten wat en na een tijdje kwam het gesprek op Jitschak: "Ik wil onze zoon nu in een jesjiva laten leren over de wegen van G'd. Hij is inmiddels 37. Sara kreeg Jitschak toen ze 90 jaar was. Ze stierf op 127 jarige leeftijd. 127 jaar – 90 jaar is 37 jaar. Het lijkt mij een geschikt moment om hem naar de **jesjiva** (leerschool) van **Sjem** (betekenis naam of persoonlijkheid) en **Ever** (Heber) te brengen. Laten wij morgen op reis gaan". Sara stemde in. Ze wilde alleen niet dat hij lang weg zou blijven. Zij kon moeilijk van haar enige zoon afscheid nemen. Avraham en Sara baden samen tot Hasjem, dat Hij het goede met ons doet. - (**Chazal, Boek der oprechten hoofdstuk 23:1-7**)

Leeftijd speelt een belangrijke rol. Jitschak was 37 jaar oud toen dit fenomeen op aarde gebeurde. Dit betekent dat Jitschak geen kind meer was en dus een vrije keuze had, om hier met zijn vader in mee te gaan of niet. Dit was en is dus geen kinderoffer zoals wij dat kennen bij de volkeren.

e. Werden ze niet gehinderd bij deze opdracht? Maar de Satan, de hideraar zat niet stil. Hij deed zich voor als een oudere heer die veel vertrouwen uitstraalde. Hij sprak Avraham aan en deed net alsof hij Avraham voor een oude dwaas hield. "Hoe kan je je enige zoon eigenhandig gaan slachten? Je hebt totaal geen medelijden. Denk je nu echt dat G'd van jou verlangt, om dit jonge leven te doden? Dat kan niet waar zijn. Zo iets heeft G'd nog nooit gevraagd. G'd wil geen kinderoffers. Deze gedachte heb jij zelf altijd onder de mensen verkondigd. Waarschijnlijk maak je een vergissing, Avraham. Deze opdracht komt niet uit de Hemel!" Maar Avraham liet zich niet van zijn plan afbrengen. Hij sprak Satan met harde woorden toe. Die verdween toen direct. - **(Chazal, Boek der oprechten hoofdstuk 23:25-28)**

f. Satan als een jongeman. Toen vermomde Satan zich als een knappe jongeman. Hij benaderde Jitschak: "Jitschak, weet jij wel wat jou vader van plan is? Hij gaat je doden. Hij wil je verbranden als offer. Je hebt niets gezondigd of misdaan. Toch ga je sterven. Alle eigendommen van je vader vervallen aan Jisjma'eel. Verzet je tegen dit plan. Accepteer het niet!" Jitschak vroeg zijn vader of hij de stem ook gehoord had. Avraham zei dat hij niet moest luisteren naar de satan die hen alleen van de goede weg wilde afhouden. De satan was verslagen. - **(Chazal, Boek der oprechten hoofdstuk 23:29-34)**

g. Wist Jitschak ervan en was hij bereid? Met brandhout en slachtmes bestegen Avraham en Jitschak de berg. Jitschak zei tegen Avraham: "Waar is het offerdier?" Avraham vertelde dat G'd Jitschak als offer wilde. Jitschak was meteen bereid. "Als G'd dat wenst, ben ik bereid". Avraham wilde de werkelijke gedachten van zijn zoon weten en vroeg hem of hij werkelijk bereid was om zijn leven te offeren voor Hasjem. Jitschak zei: "Met vreugde aanvaard ik deze opdracht. Ik dank G'd dat hij mij goed heeft gevonden als offer". Jitschak liet het niet bij woorden.

Hij hielp Avraham bij het bouwen van het altaar. Toen de tijd was gekomen, om Jitschak te binden, vroeg Jitschak zijn vader om hem stevig vast te binden, zodat hij niet zou kunnen tegenspartelen. Hij wilde ook niet dat Avraham aan Sara zou vertellen hoe hij aan zijn einde was gekomen wanneer zijn moeder op een gevaarlijke plaats zat, zodat zij naar beneden zou kunnen vallen uit wanhoop. Avraham hield het niet meer van emotie. Tranen stroomden over zijn wangen. Jitschak zei tegen zijn vader dat hij niet langer moest wachten. Jitschak strekte zijn hals uit. Avraham pakte het mes op en riep: "Alleen op Hasjems hulp hoop ik". - **(Chazal, Boek der oprechten hoofdstuk 23:59-63)**

h. Toen kwam een stem uit de Hemel: "Avraham, strek je hand niet uit naar deze jongen. Ik weet nu dat jij G'dvrezend bent en dat jij zelfs je liefste kind niet van Mij had weggehouden". - **(Boek der oprechten hoofdstuk 23:69)**

Voetnoten:

- Bijbelse literatuur, inclusief hoofdstukken uit het boek **Sefer Ha-Jasher** "boek der oprechten". Het boek der oprechten wordt 2 x vermeld in Tenach. Het wordt aangehaald in het Bijbelboek Jozua 10:13 en het Bijbelboek 2 Samuel 1:18.
- **Chazal** (Hebreeuws: לח"ז), een acroniem voor de Hebreeuwse "Hachameinu Zikhronam Liv'rakha" (נוחכמי לברכה זכרונם, "Onze wijzen, kunnen hun geheugen worden gezegend"), is een algemene term die verwijst naar alle Joodse wijzen van de Misjna, Tosefta en Talmoed tijdperken, variërend van de tijd van de laatste 300 jaar van de Tweede Tempel van Jeruzalem tot de 6e eeuw CE, of c 250 v.Chr. - c 625 CE.

Het Lam

En dan de hoop die Avraham avinoe uitspreekt voordat hij Jitschak bond “G’d Zelf zal voor het lam zorgen als brandoffer, mijn zoon” (**Bereesjiet 22:8**)

Dankbaar keek Avraham om zich heen. Hij zag een ram, die met zijn hoorns verstrikt was geraakt in de struiken. Deze ram was vanaf de schepping reeds voorbestemd, om in de plaats van Jitschak als offer gebracht te worden. –[uit Tan. Shelach 14]. Satan had hem in een valstrik laten lopen en hem weggehouden, verstrikt in het struikgewas tot na het slachten van Jitschak. Avraham pakte het dier. Het werd in plaats van Jitschak op het altaar geofferd - (**Boek der oprechten hoofdstuk 23:69-75**)

Jitschak is een duidelijk beeld van onze Masjiach

Wat een beproeving! Voor deze zoon had hij (Avraham) zijn hele leven gebeden. Maar wie bracht nu eigenlijk het werkelijke offer, Avraham of Jitschak?

Hoe vreselijk het ook is, om een getuige te moeten zijn van een slachting van een mens, toch is het echte slachtoffer degene die op het altaar wordt gebonden! Jitschak uitte geen enkel protest. Hij was 37 jaar oud. Toch deed hij geen beroep op Avrahams medelijden. Sterker nog, in de episode van de **Akeda** (vrijwillig binding) staat drie keer het woord ‘jachdav-samen’.

Dit betekent dat Avraham en Jitschak met gelijke gevoelens en intenties op weg waren naar de offerande. Jitschaks niveau mag niet worden onderschat. Daarom heet de offerande ook de **Akeda** (vrijwillige binding) van Jitschak.

Wie bracht het werkelijke offer?

2 keer per jaar lezen wij de het verhaal van de de **Akeda** (vrijwillige binding) van Jitschak. Met parsja Vajera en op Rosj Hasjana lezen we uit de Tora verschillende highlights uit het leven van onze Aartsvaders. De grootste test van Avraham was de binding van Jitschak, de Akeda.

Masjiach in het het verhaal

Het hele verhaal over de binding van Jitschak staat vol met Messiaanse verwijzingen. In de Joodse traditie is het dat een man tot zijn dertigste verplicht, om zijn ouders huis te gehoorzamen. Na zijn dertigste mag hij voor zichzelf besluiten. Avraham had als oude man van 137 jaar, nooit in zijn eentje een jonge sterke dertiger kunnen onderwerpen en vastbinden. Jitschak koos uit zijn eigen vrije wil om zijn vader te gehoorzamen. Hij wilde doen wat zijn vader van hem vroeg en was bereid om zijn eigen leven neer te leggen. Hij werd niet gedwongen om dit te doen.

Voetnoten:

- **Targoem** is een Aramese parafraze van Tenach. Dat is een verklarende vertaling van de Hebreeuwse Bijbel. De Targoem laat ons zien hoe de Bijbel werd verstaan ten tijde van de tweede tempel.
- Een **parafraze** is een formulering van een zin of tekst in andere woorden. Een weergave (ter verduidelijking van een bestaande tekst of onderwerp).
- De **Targoem** van Genesis vertelt bijvoorbeeld dat Jitschak 37 jaar oud was toen Avraham de opdracht kreeg om hem te offeren. Op gelijke wijze was het ook met Jesjoea. Hij was ook boven de 30 jaar oud, toen Hij stierf als offer voor onze ongerechtigheden.

Op gelijke wijze koos onze Messias, die ook een ‘dertiger’ was, er voor om, uit Zijn eigen vrije wil, Zijn leven neer te leggen. Om vervolgens weer op te pakken in gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader. Beide keuzes leidden ertoe dat alle volken van de aarde gezegend worden.

De **Akedat Jitschak** (het binden van Jitschak), de tiende beproeving van Avraham. Avraham was 137 en Jitschak 37 op het moment van de test.

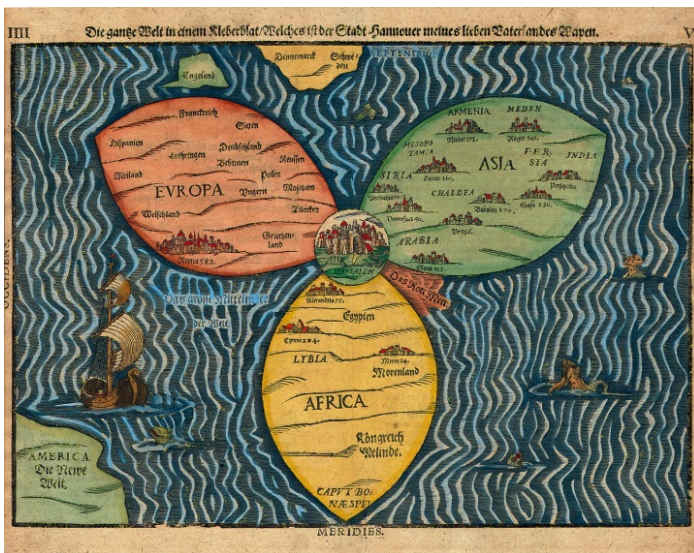
Wie werd er getest?

Vele commentatoren begrijpen de vers “En G’d beproefde Avraham” (Genesis 22 begin) als een test voor Avraham. De vraag is waarom het binden van Jitschak op het altaar ook niet voor zijn zoon een beproeving was. Ook Jitschak deed mee aan de beproeving! Het antwoord wordt duidelijk wanneer wij hoofdstuk 5 van Pirké Avot (ethiek van onze vaders) opslaan: “Met tien beproevingen werd Avraham getest”. Maar alleen bij de offerande van Jitschak wordt door de Tora het woord ‘nissa’ – getest – gebruikt.

Was het inderdaad alleen een test voor Avraham? Een mogelijk antwoord luidt dat Avraham de eerste negen beproevingen als individu doorstond. De tiende is de test van Avraham als ouder. Inderdaad, Jitschak werd ook getest. Maar zijn respons op de test was natuurlijk volledig afhankelijk van de vraag hoe Avraham hem als zoon had opgevoed.

Omdat deze beproeving anders was dan de negen voorgaande wordt alleen de tiende test ingeleid met het woord ‘nissa’. Dit was het ultieme examen voor Avraham als ouder.

Avraham wist dat de berg, waar Jitschak bijna geofferd werd ooit de Tempelberg zou worden in de Heilige Stad. Hij noemde de plaats “Hasjem jire”: G’d zal hiervandaan de wereld welwillend bekijken en via Jeruzalem de mensheid beracha – zegening – schenken. Sjem, de zoon van Noach had de plaats eerder “Sjalem” genoemd, perfect. G’d combineerde beide namen tot Jerusalem.

Jeroesjalajiem als hoofdstad van Israël vormde het kruispunt van de oude beschavingen, die in Europa, Azië en Afrika lagen.

Alle grote machten, die buiten de grenzen van hun continent traden, trokken langs Israëls hoofdstad en kwamen in contact met het Jodendom. **Pesikta Rabbati (10:2)** noemt Jeruzalem niet voor niets de “navel” van de wereld.

Voetnoot:

- **Pirké Avot** (Hebreeuws: פירקי אבות) is een Misjnatraktaat dat deel uitmaakt van de sectie Neziekien. Avot wordt vertaald met "vaders/vaderen", een verwijzing naar de wijzen en rabbijnen die hebben geleefd vanaf de tijd van de tweede tempel tot het einde van de tweede eeuw. Pirké Avot betekent letterlijk Hoofdstukken van de Vaderen, maar wordt standaard vertaald als Spreuken of Wijsheid der Vaderen.

Tot slot

In de parsja vorige week (Vajera) hebben we gelezen over de **Akedat Jitschak** (het binden van Jitschak). Deze parsja zien we de uitwerking in het leven van Sara van deze daad van Jitschak.

Sara stierf uiteindelijk van het bericht, dat Jitschak geofferd was. Zij wist niet, dat Jitschak het overleefd had. Wat was er gebeurd? Avraham wist dat hij Jitschak moest binden. Hij was direct bereid maar wist hoe zijn vrouw Sara zou reageren. Emotioneel ontdaan stemde Sara in. Ze wilde alleen niet dat hij lang weg bleef.

Maar Sara kon hem niet loslaten. Ze huilde continu. Ze kuste hem, nam hem 's nachts bij zich. Ze leerde hem zelfstandig te zijn. Sara bezwoer Avraham goed op hem te passen. Ze bleef maar huilen. Ze gaf Jitschak de mooiste kleren mee, begeleidde hem een stuk maar bleef ontroostbaar. Ze vreesde hem nooit meer te zien. Ze nam uiteindelijk afscheid en volgde haar dienaressen. Jisjma'eel en Eliëzer begeleidden Avraham en Jitschak op hun weg.

Satan verscheen Sara nu als een oude man: "Avraham heeft je zoon geslacht als een beest. Niemand kon hem redden". Sara huilde vreselijk: "Mijn zoon, ik had in jouw plaats willen sterven. Moest ik je daarvoor baren en opvoeden? Je bent op mijn oude dag op de wereld gekomen, en veel te vroeg weer weggegaan". Na enige tijd begreep ze dat Avraham dit gedaan moest hebben in opdracht van G'd. Als versteend bleef zij lange tijd zitten. Toen stond zij op. Ze ging Jitschak en Avraham zoeken in **Chevron** (Hebron). Niemand kon haar vertellen waar ze waren. Ze ging naar de jesjiva, de leerschool. Daarna kwam Satan en vertelde haar dat hij onwaarheid had gesproken: "Jitschak leeft!" Al deze verwarrende emoties kon Sara niet meer aan. Uitgeput stierf zij. Toen Avraham en Jitschak thuiskwamen, was Sara niet meer. Zij hoorden van de dienstmeisjes wat er met Sara gebeurd was. **(gebaseerd op Parsjot hasjavoea lefi Chazal, met toestemming van de auteur)**

De zegen van Sara keert terug er is een nieuwe periode aangebroken.

Jitschak wordt in deze parsja gekoppeld aan zijn vrouw Rivka en tevens wordt er in de Tora voor de eerste keer een bruiloft vermeld. Er is een nieuwe periode aangebroken. Als je de naam van Rivka (**רבקה**) omdraaid krijg je het Hebreeuwse woord Ha-kever (**הקבר**) wat het graf betekent. Jitschak had zijn moeder Sara begraven, maar zijn vrouw Rivka kwam uit het graf. Rivka geeft hier een duidelijk beeld het Joodse concept opstanding uit de doden. Onze Masjiach is hier het beste voorbeeld van.

Zijn woord wordt eeuwig trouw volbracht tot in het duizendste geslacht: "Door **Emoena** (geloof) heeft ook **Sara** zelve kracht ontvangen, om **zera** (zaad) te geven, en boven den tijd haars ouderdoms heeft zij gebaard; overmits heeft zij Hem **ne'eman** (getrouw) geacht, Die het beloofd had." - **Ha Ivriem/Hebreeën 11:11**

Rivka herstelde het huis van Avraham & Sara weer in ere. Jitschak troostte zich met Rivka over het verlies van zijn moeder; want hij zag dat zij een even grote **tsadeket** (rechtvaardige) was als Sara.

שבת שלום - Sjabbat Sjalom,
David Prins

"Het huis van een man is zijn vrouw." - Babylonische Talmoed Traktaat Joma 1a